

25.10.2017

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl ES regionų ir miestų vaidmens įgyvendinant Paryžiaus susitarimą dėl klimato kaitos (COP 21)
(2017/2006(INI))

Regioninės plėtros komitetas

Pranešėja: Ángela Vallina

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS	8

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl ES regionų ir miestų vaidmens įgyvendinant Paryžiaus susitarimą dėl klimato kaitos (COP 21) (2017/2006(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją (JTBBKKK) ir į JTBBKKK Kioto protokolą,
- atsižvelgdamas į Paryžiaus susitarimą, Sprendimą Nr. 1/CP.21 ir 2015 m. lapkričio 30 d. – gruodžio 11 d. Paryžiuje, Prancūzijoje, vykusias 21-ąją JT bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferenciją (COP 21) ir 11-ąją šalių konferenciją, kuri laikoma Kioto protokolo šalių susitikimu (CMP 11),
- atsižvelgdamas į savo 2016 m. spalio 4 d. teisėkūros rezoliuciją dėl Paryžiaus susitarimo, priimto pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją, sudarymo Europos Sąjungos vardu¹,
- atsižvelgdamas į savo 2016 m. spalio 6 d. rezoliuciją dėl Paryžiaus susitarimo įgyvendinimo ir 2016 m. Jungtinių Tautų klimato kaitos konferencijos Marakeše, Maroke (COP 22)²,
- atsižvelgdamas į savo 2017 m. spalio 4 d. rezoliuciją dėl 2017 m. Jungtinių Tautų klimato kaitos konferencijos Bonoje, Vokietijoje (COP 23)³,
- atsižvelgdamas į naujus JT darnaus vystymosi tikslus, ypač į 11 tikslą „miestus padaryti įtraukius, saugius, atsparius ir tvarius“,
- atsižvelgdamas į Amsterdamo paktą, kuriuo nustatoma ES miestų darbotvarkė,
- atsižvelgdamas į savo 2015 m. rugsėjo 9 d. rezoliuciją dėl įvairių sričių ES politikos miestų dimensijos⁴,
- atsižvelgdamas į 2016 m. kovo 2 d. Komisijos komunikatą „Po Paryžiaus konferencijos. Paryžiaus susitarimo poveikio vertinimas“ (COM(2016) 0110),
- atsižvelgdamas į 2013 m. balandžio 16 d. Komisijos komunikatą „ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategija“ (COM(2013) 0216),
- atsižvelgdamas į Europos regionų komiteto nuomonę „Nauja ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategija. Integruotas požiūris“ (Nr. 2430/2016, 2017 m. vasario 8 d.),
- atsižvelgdamas į 2014 m. liepos 18 d. Komisijos komunikatą „Įvairių sričių ES politikos

¹ Priimti tekstai, P8_TA(2016)0363.

² Priimti tekstai, P8_TA(2016)0383.

³ Priimti tekstai, P8_TA(2017)0380.

⁴ Priimti tekstai, P8_TA(2015)0307.

- miestų dimensija. Pagrindiniai ES miestų darbotvarkės ypatumai“ (COM(2014) 0490),
- atsižvelgdamas į Bendrųjų nuostatų reglamento (BNR) (2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013) 8 straipsnį, kuriame nustatyta, kad „ESI fondų tikslų siekiama atsižvelgiant į darnaus vystymosi principą“¹,
  - atsižvelgdamas į partnerystės sutartis ir programas pagal BNR, kuriomis pagal BNR 8 straipsnį reikia skatinti „lėšų naudojimo veiksmingumo, klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos“ principus,
  - atsižvelgdamas į kiekvieno ESI fondų konkrečius teminius tikslus, įskaitant technologinę plėtrą ir inovacijas, perėjimą prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos, prisitaikymą prie klimato kaitos ir efektyvaus išteklių naudojimo skatinimą,
  - atsižvelgdamas į 2010 m. kovo 3 d. Komisijos komunikatą „2020 m. Europa. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“ (COM(2010) 2020),
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 52 straipsnį,
  - atsižvelgdamas į Regioninės plėtros komiteto pranešimą ir Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto nuomonę (A8-0000/2017),
- A. kadangi visiškai nekyla abejonių dėl to, kad žmonės yra akivaizdžiai atsakingi už klimato kaitą, ir kadangi akivaizdu, jog klimato kaita jau daro žalingą poveikį aplinkai ir dėl jos patiriama didelių ekonominių bei socialinių sąnaudų, ypač susijusių su pažeidžiamiausiais gyventojais; kadangi, Tarpvyriausybinės klimato kaitos komisijos teigimu, 2100 m. planetos temperatūra nuo 1,4°C bus padidėjusi iki 5,8°C, – tai reiškia, kad temperatūra padidės labiausiai per pastaruosius 10 000 metų;
- B. kadangi dėl to numatoma didelė pasaulinio lygio migracijos krizė;
- C. kadangi griaunamasis realios klimato kaitos poveikis Europos Sąjungoje jau patiriamas – vyksta ekstremalūs klimatiniai reiškiniai: dykumėjimas, karščio bangos, potvyniai, taip pat patiriama vandens tiekimo problemų;
- D. kadangi dėl klimato kaitos didėja socialinė nelygybė, kuri pastarąjį dešimtmetį ES jau ir taip augo, taip pat didėja silpniausių socialinių sektorių, kurie turi mažiausiai pajėgumų ir išteklių klimato kaitos poveikiui pasipriešinti, pažeidžiamumas;
- E. kadangi daugiau kaip 70 proc. ES piliečių gyvena miestuose;
- F. kadangi ES *prisitaikymo prie klimato kaitos strategijoje* pripažįstama, kad priemonių reikės imtis vietos, regionų ir valstybių lygmenimis;

Bendra sistema

1. primygtinai ragina klimato kaitos švelninimą skubiai apsvarstyti kaip ES sanglaudos politikos prioritetą, siekiant įvykdyti ir net viršyti Paryžiaus susitarimo ir (arba) 21-

---

¹ OL L 347, 2013 12 20, p. 342.

osios Klimato kaitos konferencijos (COP 21) įsipareigojimus, skatinant atsinaujinančiąją energiją ir energijos vartojimo efektyvumą ir nedarant poveikio būtiniems prisitaikymo veiksams;

2. pritaria kovos su klimato kaita metodui, nustatytam patvirtinus darnaus vystymosi tikslus (Jungtinės Tautos) ir priėmus Amsterdamo paktą (ES miestų darbotvarkė);
3. primena, kad 2015 m. spalio 14 d. Europos Parlamento rezoliucijoje „Siekiant naujo tarptautinio klimato kaitos susitarimo Paryžiuje“ (2015/2112(INI))¹ valstybės narės raginamos apsvarstyti galimybę priimti papildomus įsipareigojimus dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo;
4. primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares savo teisės aktuose įgyvendinti plataus užmojo tikslus, privalomus valstybėms narėms ir regionų bei vietos valdžios institucijoms, kaip savo 2017 m. vasario 9 d. nuomonėje prašo Regionų komitetas;
5. apgailestauja, kad pramonės, ryšių ar politikos sektorių atstovai elgiasi labai neatsakingai toliau neigdami akivaizdžią klimato kaitą;
6. apgailestauja dėl Jungtinių Amerikos Valstijų pasitraukimo iš Paryžiaus susitarimų;
7. pabrėžia, kad miestai turi atlikti lemiamą vaidmenį kovojant su klimato kaita, derindami veiksmus su regionu, kuriame jie yra ir su kuriuo sieja tarpusavio priklausomybės ryšiai;
8. primena, kad klimato kaita susijusi su tokiais veiksniais kaip socialinė ir lyčių segregacija, migracija, demografinės problemos, urbanizacija, technologiniai pokyčiai ir perėjimas prie kitokio energetikos modelio, taigi reikalingas integracinis požiūris, kurį geriau galima įgyvendinti ir kuris yra veiksmingesnis vietos lygmeniu;
9. įspėja dėl dabartinio ekonominio poveikio (jis labai didės) viešosioms sveikatos priežiūros ir socialinės pagalbos sistemoms, kurioms jau tenka per didelė našta ir kurių ekonominė padėtis nestabili, siekiant patenkinti didėjančius ir sudėtingesnius poreikius;
10. pripažįsta, kad klimato kaitos švelninimas yra ilgalaikis procesas, trunkantis ilgiau negu rinkimų ciklai ir vietos masto sprendimų įgyvendinimas, taip pat ragina klimato kaitos švelninimą apsvarstyti kaip galimybių teikiančią procesą sprendžiant kitas problemas, pavyzdžiui, susijusias su užimtumu, geresne sveikata ir viešosiomis paslaugomis;

ES ir sanglaudos politika

11. mano, kad būsimoje daugiametėje finansinėje programoje (DFP) reikia padidinti šios programos indėlį į klimato tikslus (konkrečiai ir taip, kad būtų galima įvertinti), taip pat padidinti šiam tikslui skiriamų išlaidų dalį;
12. pabrėžia, kad sanglaudos politika atlieka esminį vaidmenį sprendžiant klimato kaitos problemas regionų ir vietos mastu; pakartoja, kad būtina didinti sanglaudos politikos biudžetą po 2020 m.;

---

¹ Priimti tekstai, P8_TA(2015)0359.

13. mano, kad vykdant sanglaudos politiką reikia apsvarstyti klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos metodus ir juos atskirti, kiekvienoje srityje nustačius aiškius tikslus, kuriuos galima įvertinti; laikosi nuomonės, kad šių tikslų turi būti siekiama naudojant suplanuotas investicijas ir dalyvaujant miestams bei regionams (tiek institucijoms, tiek pilietinei visuomenei) ir kad šis dalyvavimas turi apimti taip pat ir taikymo bei vertinimo etapus;
14. primygtinai ragina užtikrinti, kad pagal sanglaudos politiką vykdomos investicijos būtų suderintos su veiksminga priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo politika ir kad kartu su jomis būtų įgyvendinami veiksmingi užimtumo planai, pagal kuriuos būtų užtikrinamas ne tik aplinkos, bet ir socialinis tvarumas;
15. ragina Komisiją miestams ir regionams teikti didesnę paramą, susijusią su: mokymu ir informuotumo didinimu, finansinėmis gairėmis, žinioms ir ryšiams skiriamomis dotacijomis;
16. pabrėžia, kad vykdant regionų ir miestų veiklą svarbų vaidmenį atlieka tarpvalstybinis bendradarbiavimas, ir pakartoja, kad šią priemonę būtina stiprinti politiškai ir finansiškai;

Miestai ir regionai

17. primygtinai ragina miestus ir regionus kovą su klimato kaita skubiai įtraukti į institucinę darbotvarkę, planuojant konkrečius tikslus ir priimant klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos priemones, taip pat vykdant šių priemonių stebėseną ir vertinimą pagal objektyvius kriterijus ir patikrintas metodikas;
18. pažymi, kad klimato kaitos švelninimo priemonės turi būti planuojamos teisingai paskirsčius darbus ir pelną įvairiems subjektams ir kad prisitaikymo priemonėse daugiausia dėmesio turi būti skiriama pažeidžiamiausių gyventojų grupių apsaugai; mano, kad būtina iš anksto įvertinti priemonių socialinius ir ekonominius padarinius;
19. pripažįsta įvairių ir ypatingą regionų pažeidžiamumą ir potencialą, taip pat pažymi, kad kiekviename regione veiksmingiausios priemonės gali skirtis; todėl pabrėžia, kad miestai ir regionai privalo turėti būtinus įgaliojimus ir būti pakankamai savarankiški politiniu, administraciniu ir finansiniu požiūriu, kad suplanuotų ir įgyvendintų veiksmus;
20. primygtinai ragina planus rengti visiškai skaidriai, vykdant koordinuotą daugiapakopį valdymą, įtraukiant vietos bendruomenes ir plačiai dalyvaujant piliečiams;
21. pabrėžia, kad miestai ir regionai privalo įgyvendinti migrantų ir pabėgėlių, atvykusių dėl priežasčių, susijusių su klimatu, prieglobsčio ir integracijos priemones;
22. ragina miestus ir regionus taikyti lyčių lygybės politiką planuojant, įgyvendinant ir vertinant priemones ir atlikti išsamią visų sektorių ir pasiūlytų priemonių analizę;
23. labai palankiai vertina iniciatyvą „Pasaulinis merų paktas dėl klimato ir energetikos“, pritaria jos metodikai ir ją sveikina, taip pat primygtinai ragina visus miestus, esančius ES teritorijoje ir už jos ribų, nedelsiant prie jos prisijungti – tai netrukdo dalyvauti

kituose tų pačių tikslų siekiančiuose sektorių ar institucijų tinkluose;

24. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Europos regionų komitetui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, valstybėms narėms ir valstybių narių nacionaliniams bei regioniniams parlamentams.

AIŠKINAMOJI DALIS

IŽANGA

Klimato kaita – tai akivaizdus moksliniais duomenimis pagrįstas faktas, kurio požymius ir padarinius piliečiai ir sprendimus priimantys viešieji subjektai pastebi vis labiau. Per pastarąjį dešimtmetį temperatūra ES didėjo greičiau, nei likusioje planetos dalyje¹; didėja kraštutinės temperatūros, daugėja miškų gaisrų, sausrų, potvynių ir audrų, vis labiau skverbiasi invazinės svetimos rūšys, prarandama biologinė įvairovė, didėja konkurencija dėl vandens² ir energijos poreikis.

Poveikis daromas daugeliui sektorių: pirminiam sektoriui arba turizmui, viešosioms paslaugoms, kaip antai sveikatos priežiūrai, taip pat vandens ir energijos tiekimui. Klimato kaitos ekonominės sąnaudos labai didelės, net ir tuo atveju, kai klimato kaitos lygis vidutinis. Kita vertus, Europos Viduržemio jūros regiono šalys yra pažeidžiamesnės ir jų susijusios sąnaudos didesnės, t. y. klimato kaita turi poveikį ES teritorinei sanglaudai³.

Be to, dėl klimato kaitos Europos Sąjungoje didėja socialiniai skirtumai: yra socialinių grupių, patiriančių didesnę riziką negu kitos grupės (be kita ko, dėl silpnos sveikatos, nedidelių pajamų, netinkamo būsto, nepakankamo judumo, lyties). Energijos nepriteklus jau yra neatsiejama daugelio europiečių gyvenimo dalis. Europa taip pat atsako už tai, kad būtų šalinami humanitariniai padariniai, kurie dėl klimato kaitos atsirado ne Europoje: ieškodami oraus gyvenimo, dėl bado, sausrų, uraganų ir neteisingo vystymosi modelio į ES, ypač į jos miestus, atvyksta daugybė pabėgėlių dėl klimato kaitos.

STRATEGIJOS IR SUSITARIMAI

ES išmetamų teršalų kiekis sudaro 9 proc. pasaulinio kiekio, o jos miestų išmetamų teršalų kiekis – 75 proc. pasaulinio kiekio. Spręsdama šią problemą Sąjunga 2013 m. jau pradėjo įgyvendinti Prisitaikymo prie klimato kaitos strategiją. Pasirašius Paryžiaus susitarimą (COP 21) padidėjo ES įsipareigojimas kovoti su klimato kaita⁴ (šis pasirašymas susijęs su darnaus vystymosi tikslais, dėl kurių ES taip pat yra prisiėmusi įsipareigojimą) ir kartu nustatyta tinkama sistema, taikoma siekiant formuoti Sąjungos politiką, kuri vėliau turi apimti ir likusius lygmenis: valstybių narių, regionų ir vietos valdžios institucijų, privačiojo sektoriaus ir piliečių.

Taigi priėmus šį susitarimą galima pasauliniu mastu užtikrinti gerovę ir vystymąsi. Dėl Jungtinių Amerikos Valstijų, išmetančių didžiausią pasaulyje šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, nesolidarumo ir pasitraukimo iš susitarimo veiksmus įgyvendinti sunkiau, tačiau dėl to neturime jų atsisakyti.

ES jau padarė pažangą eidama šiuo keliu – priėmė savo klimato ir energetikos dokumentų rinkinį: jame numatyta iki 2030 m. 40 proc. sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, 27 proc. padidinti energijos vartojimo efektyvumą ir užtikrinti, kad 40 proc.

¹ *ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategija*, COM(2013) 216 final.

² *Climate change, impacts and vulnerability in Europe 2016, key findings* („Klimato kaita, poveikis ir pažeidžiamiausios Europos vietos 2016 m. Pagrindinės išvados“), Europos aplinkos agentūra (EAA), 2016 m.

³ COM(2013) 216 final.

⁴ *Po Paryžiaus konferencijos. Paryžiaus susitarimo poveikio vertinimas...*, COM(2016) 110 final.

pagaminamos energijos būtų atsinaujinančioji energija. Šie tikslai įvairiuose regionuose įgyvendinami labai skirtingai ir artimiausių kelerių metų uždavinys yra ypač padėti pažeidžiamiausiems regionams. Bet kuriuo atveju norint pasiekti bendrus Paryžiaus susitarimo tikslus reikės remti platesnio užmojo sektorių tikslus.

PRANEŠIMO REKOMENDACIJOS

Miestai – tinkamiausias kovos lygmuo

Klimato kaita yra sisteminė ir susijusi su socialiniais bei ekonominiais veiksniais: demografinėmis problemomis, socialine segregacija, migracija, urbanizacija, technologiniais pokyčiais ir perėjimu prie mažo anglies dioksido kiekio energetikos modelio. Todėl labiau nei kada nors reikia integracinio požiūrio, pagal kurį būtų derinamos sektorinės ir horizontaliosios, daugiapakopės, materialiosios ir nematerialiosios, viešosios ir privačiosios, technologinės ir ekosistemomis grindžiamos priemonės. Šį integracinį požiūrį daug geriau galima įgyvendinti ir jis yra daug veiksmingesnis vietos mastu. Vietos institucijos visada yra arčiausiai piliečių¹.

Daugiau kaip 70 proc. europiečių gyvena miestų teritorijose, kuriose sukurta 73 proc. darbo vietų: miestams tenka didelė atsakomybė už visuotinį atšilimą ir kartu juose yra daug galimybių spręsti problemą. Pagrindinės veiksmų sritys yra: judumas ir transportas; pastatų energinis naudingumas; prekių ir paslaugų gamyba, platinimas ir vartojimas (įskaitant svarbų mitybos veiksnį); atliekų tvarkymas; oro kokybė, teritorijų planavimas ir miestų planavimas. Visi šie aspektai jau nustatyti kaip prioritetai ES miestų darbotvarkėje (Amsterdamo pakte).

Siekdami priimti klimato kaitos problemos sprendimus, miestai ne kartą pažymėjo, kad ES paramos reikia šiose srityse: privalomos teisinės sistemos, gebėjimų stiprinimo, informuotumo didinimo ir mokymo, pagrindinių techninių ir mokslinių žinių, taip pat finansavimo.

Pirmenybė – klimato kaitos švelninimui, nepamirštant prisitaikymo prie jos

Galimi sprendimai apima dvi veiklos kryptis: prisitaikymą prie klimato kaitos ir jos švelninimą. Kartu abi šios kryptys nustatytos taikant tris galimus metodus²:

spontaniškąjį: prisitaikoma reaguojant į klimata ir patiriamą jo kaitos poveikį, aiškus planavimas nevykdomas arba vykdamas šį planavimą sąmoningai nesiorientuojama į klimato kaitą;

plėtros: pagrindinis prisitaikymo tikslas – išlaikyti sistemos esmę ir vientisumą;

pertvarkymo: prisitaikant pakeičiamos pagrindinės sistemos savybės reaguojant į klimata, kad būtų sušvelnintas jo kaitos poveikis.

Spontaniškasis ir plėtros metodas grindžiami išbandytais technologijomis ir įrodyta patirtimi, pagal šiuos metodus išlaikomas dabartinis paslaugų lygis ir neginčijamas dabartinis

¹ *Urban Agenda for the EU „Pact of Amsterdam“* („ES miestų darbotvarkė „Amsterdamo paktas“), 2016 m.

² *Urban adaptation to climate change in Europe 2016, transforming cities in a changing climate* („Miestų prisitaikymas prie klimato kaitos Europoje 2016 m. Miestų pertvarka keičiantis klimatui“), Europos aplinkos agentūra, 2016 m.

gyvenimo būdas. Šiuos metodus reikia susieti su pertvarkymo sprendimais, pagal kuriuos sprendžiami su klimato kaitos sisteminiu pobūdžiu susiję klausimai, orientuojantis į pagrindines priežastis.

Vis dėlto iki šiol vykdydami veiklą miestai visų pirma orientuodavosi į prisitaikymą, ypač taikydami spontaniškąjį metodą. Buvo imamasi prisitaikymo priemonių, nors jos taip nevadinamos ir nėra bendros strategijos (gaivalinių nelaimių mažinimas, vandentvarka, miestų žaliųjų zonų kūrimas ir kt.) dalis. Tačiau šios priemonės gali būti labai veiksmingos: dėl kiekvieno euro, investuoto siekiant išvengti potvynių, ilguoju laikotarpiu išvengiama 6 EUR žalos. Vis dėlto spontaniškasis ir plėtros metodai yra riboti atsižvelgiant į technologinius pajėgumus ir galutinį šiltnamio efektą sukeliančių dujų balansą. Kita vertus, tokie skandalai kaip *dyzelgeito* prisideda prie to, kad visuomenė skeptiškiau vertina šiuos metodus.

Nerimą kelia tai, kad daugiau kaip 75 proc. Europos miestų beveik nesiėmė ryžtingų priemonių siekdami prisitaikyti prie klimato kaitos. Be to, nustatyta aiški geografinė takoskyra tarp Europos šiaurinės ir vakarinės dalies miestų ir pietinės bei rytinės dalies miestų. Tai reiškia, kad būtent tie miestai, kurie yra dėl klimato kaitos pažeidžiamiausiuose regionuose, patiria daugiausia sunkumų siekdami prisitaikyti prie klimato kaitos.

Pagrindiniai nustatyti sunkumai yra šie: politikai ir sprendimus priimančios asmenys yra nepakankamai informuoti, trūksta techninių žinių ir sunku gauti finansavimą¹. Prie viso to prisideda tai, kad nacionalinės ir regioninės institucijos atlieka prieštaringą vaidmenį: aktyviai neremia naujoviškiausių priemonių (paprastai dėl teisinių ar su sektoriais susijusių priežasčių); kyla netechnologinių kliūčių diegti naujus miestų planavimo, judumo arba atsinaujinančiosios energijos modelius.

Prioritetas turi būti ne tik prisitaikymas prie klimato kaitos, bet ir jos švelninimas. Todėl reikia pakeisti mąstyseną, įskaitant gyvenimo ir darbo organizavimo būdą. Pokyčiai yra įvairialypiai ir apima įvairias sritis, todėl klimato kaitos švelninimas – tai ilgalaikis procesas, prasidedantis miestų planavimu ir trunkantis ilgiau negu rinkimų ciklai bei vietos masto sprendimų įgyvendinimo terminai, taip pat viršijantis miestų ribas – miestai susiejami su funkcinio regionu, kuriame jie yra.

Norint užtikrinti visos miesto visuomenės dalyvavimą trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu, gali būti labai naudinga klimato kaitos švelninimą susieti su kitomis piliečiams aktualiausiomis problemomis (tokiomis kaip sveikatos gerinimas arba naujų ekonominių galimybių paieška). Todėl labai svarbu didinti informuotumą ir vykdyti mokymą.

Tinkamomis priemonėmis pagrįstas ir aktyvus įvairius subjektus apimantis valdymas, kurį vykdant prisiimami vertikalieji ir horizontalieji išpareigojimai, yra pagrindinė sąlyga siekiant planuoti ir tinkamai plėtoti klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos procesus. Šis valdymas apima aktyvų miestų dalyvavimą formuojant politiką, kuri vėliau taikoma privalomai; Merų paktas dėl klimato ir energetikos yra pavyzdys siekiant stiprinti šį valdymą.

Problemos įvairiapusiškumo pripažinimas

---

¹ *Adaptation Strategies for European Cities* („Europos miestų prisitaikymo strategijos“), EK, Klimato politikos generalinis direktoratas, 2013 m.

Norint įgyvendinti pokyčius, susijusius su mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos kūrimu, reikalingi technologijų, energetikos, ekonomikos, finansų ir visuomenės pokyčiai. Tai reiškia, kad reikia dėti daugiau pastangų siekiant išspręsti klausimus, susijusius su klimato kaitos, gamtos išteklių, klestėjimo, stabilumo ir migracijos ryšiu.

Todėl šiuo klausimu reikėtų derinti visų sričių ES politiką. Šiame pranešime daugiausia minimi sanglaudos politikos pokyčiai, tačiau, siekiant visais teritoriniais lygmenimis įgyvendinti Paryžiaus susitarimą, labai svarbi ir kitų sričių politika (BŽŪP, „Horizontas 2020“, energetika, aplinka).

Vietos mastu prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmai turi būti horizontalūs ir neapsiriboti aplinkos sritimi: klimato kaitą miestai turi sieti su kitų sričių miestų politika, pavyzdžiui, ekonominiu vystymusi, miestų atkūrimu ir gyvenimo kokybės gerinimu. Labai svarbu tinkamai apsirūpinti pajėgumais siekiant išspręsti kovos su klimato kaita įvairiapusiškumo klausimą, pagerinti šios kovos valdymą aktyviai dalyvaujant visiems vietos subjektams (įskaitant piliečius ir privatųjį sektorių) ir geriau panaudoti skirtus išteklius.

Nuoseklumo užtikrinimas ir galimybių gauti finansavimą gerinimas bei lengvinimas

Kaip Europos socialinio fondo ir EJRŽF atveju jau nustatė¹ Europos Audito Rūmai, kai kurios ES finansinės priemonės vis dėlto galėtų labiau padėti kovoti su klimato kaita. Dėl kitų paskolų arba draudimo priemonių pažymėtina, kad miestus būtina reikės geriau informuoti, kaip gauti įvairių fondų lėšų ir jas derinti. Reikia skatinti išmetamo anglies dioksido kainodarą, sumažinti subsidijas iškastiniam kurui, skatinti atsinaujinančiąją energiją ir energijos vartojimo efektyvumą, visada atsižvelgiant į užimtumą, kad pereinant prie kitokio energetikos modelio darnus vystymasis būtų užtikrintas ne tik aplinkos, bet ir socialinėje srityje.

Pagrindinių žinių plėtra, gerinimas ir sklaida

Siekiant sužinoti, kokia yra miestų pradinė pozicija klimato kaitos atžvilgiu, ir patikrinti priemonių veiksmingumą, taip pat tai, ar jos tinkamai perkeliama į nacionalinę teisę, labai svarbu sukurti metodą ir žinias.

Darbas, atliktas naudojantis tokiais Europos mechanizmais kaip platforma ADAPT, Europos aplinkos agentūra (EAA), Jungtinis tyrimų centras (JRC) arba programa ESPON, vertas pagyrimo. Dėl jo turime tinkamos informacijos ES mastu, tačiau miestų lygmeniu trūksta tinkamų rodiklių ir informacijos, susijusių tiek su klimato kaitos poveikiu, tiek su jos keliamu pavojumi: trūksta regioninių prognozių ir rodiklių, susijusių su poveikiu, pažeidžiamumu ir rezultatais, taip pat prisitaikymo sąnaudų ir naudos apskaičiavimų. Be to, vis dar nepakankamai gerai palaikomi ryšiai siekiant skleisti gerąją praktiką ir rezultatus.

---

¹ *Panaudoti kas penktą ES biudžeto eurą klimato politikai: vykdomas ambicingas darbas, tačiau yra rimta rizika, kad tikslai nebus pasiekti*, Europos Audito Rūmai, Liuksemburgas, 2016 m.